

Единствено в кардарашкото общество е запазено обичайното право^{*} практикувано чрез родовия съд - Мешерето. То се явява като един от механизмите, поддържащи реда и етническата специфика на общността. В миналото, когато групата е чергарствала и е трябвало да оцелява в трудните преходни периоди, Мешерето регулира отношенията вътре в общността, като решава и възникналите проблеми между членовете ѝ. Един от основните моменти, когато се намесва е регулиране на споровете при покупка и продажба на момичета за женитба. В този случай най-често налаганото наказание е глоба, която се движи от стотици хиляди левове до килограм злато.

В работата му вземат участие всички възрастни членове на рода без жените - те могат да бъдат само свидетели при спор между двете страни. Ръководителят му има и сериозни представителни функции - той се среща с официалните власти по различни поводи за решаване на конкретните въпроси. След усядане на циганските групи се запазва част от основното предназначение на този съд - да решава противоречията, които се създават между отделните групи, джинсове, семейства и личност и проблеми, които биха довели до война между циганските родове (убийства, телесни повреди, обиди и zlepоставяне, разврат и изнасилване, грабеж, делба на имущество, спорове при покупко-продажба на момичета, родови отмъщения, разводи и др.).

Заседанието на всяко Мешере започва с клетва пред кръст както от потърпевшите, така и от свидетелите. Ако някой иска да излъже, поставя пясък в джобовете си и тогава се заклева пред Кръста. След приключване на съдилището изхвърля пясъка и вярва, че клетвата ще се разпилее като него. Ако има съмнение в лъжесвидетелстване, членовете на Мешерето придружават даващия клетва близо до река или мочурище. Според техните представи там живеят зли сили, които могат да сторят зло на лъжещия.

Характерните наказания според обичайното право, които Мешерето налага и до днес са: най-тежкото - отлъчване от рода (обикновено това става при едно от най-тежките престъпления - изнасилване), парични глоби, съобщение пред циганската общност и са насочени към засилване на възпитателния ефект, към коригиране поведението на нарушителите като се съхрани уважението към личността.

Мешерето е с подчертано влияние сред групата на „българските“ цигани и е пряко свързано с тяхното християнско вероизповедание. В живо-

^{*} Обичайното право е съвкупност от обичайни норми с регулативно съдържание. Съдържа правила за поведение, установени чрез прилагането им в течение на дълго време и приети за норми на поведение.